

Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

15 Mart / 2024

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtma ya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

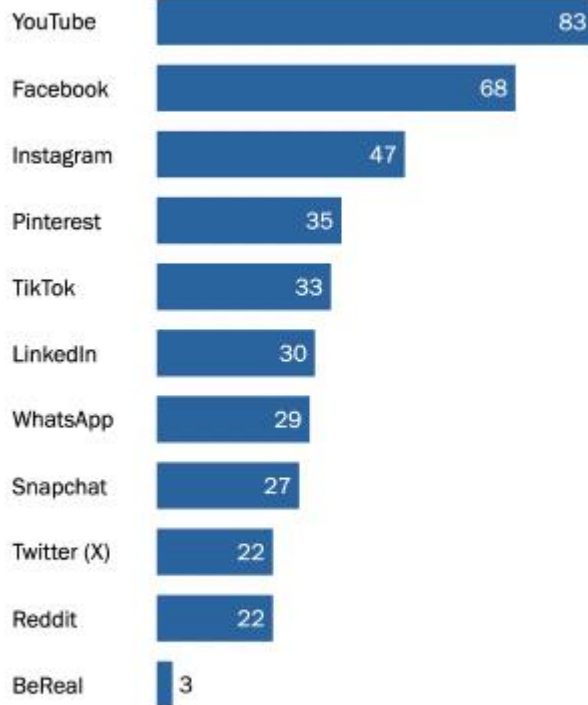
ABD'de kutuplaşma TikTok'ta uzlaşmaya dönünce

- ❑ Bu haftanın küresel gündeminde ön sıralara oturan bir gelişme vardı ki ABD'deki iki partili kutuplaşmayı tek bir konuda da olsa uzlaştırdı. Konunun öznesi ABD ve nesnesi TikTok gibi gözükse de dolaylı nesnesi elbette son yıllarda moda olduğu üzere Çin olacaktı!
- ❑ Çin, TikTok uygulamasıyla ilgili bu tarz bir baskıyla ilk kez karşı karşıya kalmıyor:
- ❑ 2020'de eski Başkan Donald J. Trump, TikTok'un Çinli sahiplerini popüler uygulamayı satmaya zorlayacak bir idari emir yayınladı. Ancak Pekin, teknoloji ihracatına sınırlama getirerek Amerikalı alıcıların devralma teklifini engelledi . Geçen yıl, Montana milletvekilleri eyalette TikTok'a yönelik bir yasağı yürürlüğe koydu ancak yasa, yürürlüğe girmeden önce federal bir yargıç tarafından engellendi .
- ❑ Şimdi ABD milletvekilleri bir kez daha TikTok'un Çinli sahibi ByteDance'i uygulamanın kontrolünden vazgeçmeye zorlamaya çalışıyor. Çarşamba günü Meclis, ByteDance'i uygulamayı satmaya ya da ABD'de yasaklamaya zorlayacak bir yasa tasarısını 352'ye 65 oyla kabul etti.
- ❑ Ancak bu coşku henüz Çin liderlerinden yüksek alarma geçmiş bir tepkiyi tetiklemedi veya Amerikan şirketlerine karşı misilleme tehditlerine yol açmadı. Bunun yerine, Pekin'deki yetkililer tasarımı eleştirmekle yetiniyor.
- ❑ NYT'da konuyla ilgili bir haberde Washington'daki Stratejik ve Uluslararası Çalışmalar Merkezi'nden Çin uzmanı Scott Kennedy'nin "Çin, ABD'nin yaptıklarına karşı tam kapsamlı bir misilleme için tetiği doğrudan çekmeye hazır değil" açıklaması yer alıyor.

Çin, ABD'nin ifade özgürlüğündeki çifte standarta vurgu yaptı

Most U.S. adults use YouTube and Facebook; about half use Instagram

% of U.S. adults who say they *ever* use ...

Note: Respondents who did not give an answer are not shown.
Source: Survey of U.S. adults conducted May 19-Sept. 5, 2023.
"Americans' Social Media Use"

PEW RESEARCH CENTER

- ❑ Çin medyası Perşembe günü Dışişleri Bakanlığı tarafından TikTok'a yönelik muameleyi ABD'nin ifade özgürlüğünü korumadaki "çifte standartlarının" kanıtı olarak gösteren bir açıklama yayınladı. Çin'in sansürlenmiş sosyal medya platformlarında Washington'un baskıları Çinli şirketlere muameleye yönelik öfkeyi artırdı.
- ❑ TikTok'un ana şirketi ByteDance'ın merkezi Çin'de bulunuyor ve Amerikalı milletvekilleri, ABD verilerini Çin hükümetinden korumak adına bir yasaklama peşinde olduklarını söylüyor. Ancak milletvekilleri, aynı zamanda Amerikalıların kullandıkları tüm uygulamalara ilişkin verilerini koruyacak kapsamlı bir federal gizlilik mevzuatı peşinde değiller.
- ❑ Dolayısıyla bu çelişkili durum da federal kanun yapma sürecinin halkın iradesinden ne kadar uzaklaştığının bir başka kanıtı olarak görülüyor. Örneğin kürtaja ve silah kontrolü gibi geniş halk desteğine sahip sorunlar federal düzeyde ele alınmadan kalırken, ABD'li yetişkinlerin üçte birinin kullandığı bir uygulamayı yasaklamak, samimiyezsizlik olarak değerlendiriliyor.

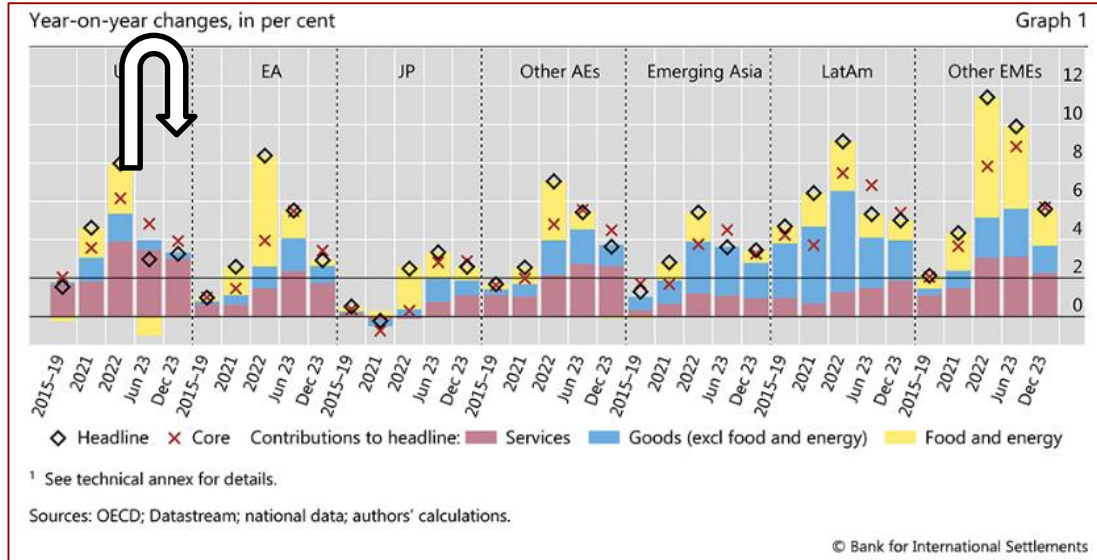
ABD hisse fonlarına rekor giriş sağlandı

- Yatırımcılar geçen hafta beklenenden yüksek gelen yapışkan enflasyona karşın, ABD hisse senedi fonlarına rekor miktarda para aktardı ve ağırlıklı olarak teknoloji hisselerini satın aldı
- Barclays Cuma günü yaptığı açıklamada, fon takipçisi EPFR Global'in verilerine göre ABD hisse senedi fonlarının 13 Mart'a kadar olan haftada 56 milyar dolarlık (22 milyar doları teknoloji hisselerine) fon çektiğini söyledi; bu, Mart 2021'de belirlenen 53 milyar dolarlık zirveden daha yüksekti.
- Gösterge S&P 500 endeksi, aralarında Nvidia'nın da bulunduğu megacap teknoloji hisselerindeki hızlı yükselişin etkisiyle Ocak ayının başından bu yana yüzde 8 artış kaydetti.
- Analistler, yatırımcıların Salı günü ABD tüketici fiyat enflasyonunun Şubat ayında yüzde 3,2'ye beklenmedik bir yükseliş gösteren verilerden etkilenmediğini söylüyor. Küçük artış tahvil fiyatlarında satışları tetikledi ve 10 yıllık ABD Hazine tahvili getirileri bir ayın en yüksek seviyesine yükseldi.
- Fed, şu ana kadar Haziran ayından itibaren üç faiz indirimine yönelik mevcut piyasa fiyatlandırması konusunda yatırımcıları ikna etmiş görünmekle beraber, yine de piyasa, bardağın dolu tarafını görmeye devam ediyor.

Küresel enflasyonda yapışkanlık sürerken...

- ❑ Uluslararası Ödemeler Bankası'na göre hizmet fiyat enflasyonunun bu yıl da inatla güçlü kalması bekleniyor ve bu durum merkez bankalarının faiz indirimlerini ertelemesine neden olabilir.
- ❑ Şemsiye grubun merkez bankaları için hazırladığı bir raporda, emek yoğun ve dolayısıyla ücretlerdeki hareketlere daha duyarlı olan hizmetler sektöründeki fiyatların, sıkı işgücü piyasaları nedeniyle gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerde beklenenden daha uzun süre yüksek kalacağı belirtildi.
- ❑ Raporda, hizmet fiyatlarının daha da artması durumunda "enflasyondaki düşüşteki olası yavaşlamanın para politikasının daha uzun süre daha sıkı kalmasına yol açabileceği" ifade edildi.
- ❑ Aşağıdaki grafikten de görüleceği üzere hizmet enflasyonunun etkileri mal enflasyonuna göre gecikmeli gelişmekte ve mal enflasyonunun düşürülmesi ardından bir süre yapışkan olarak devam etmekte..

Ekonomi 101'e dönerken kur açmazı

- ❑ Yerel seçimler yaklaştıkça dolar Türk lirası kurundaki yukarı yönlü hareket devam ediyor. Kurda sene başından bu yana yüzde 8,5'lük artışın yarısına yakın kısmı 26 Şubat- 11 Mart haftasından geliyor.
- ❑ Diğer taraftan Türk lirası varlıklardan yurt dışı çıkışların da son haftalarda artış kaydettiği görülmekte.
- ❑ Verilere bakıldığında; yurt dışında yerleşik kişilerin piyasa fiyatı ve kur hareketlerinden arındırılmış verilerle 8 Mart haftasında 292,9 milyon dolar net hisse satışı yaptığı ve toplam dört haftada satış miktarının 500 milyona ulaştığı görülür.
- ❑ Sonuç olarak TCMB'nin swap'lar hariç net döviz rezervinin 8 Mart haftasında sert düştüğü ve net rezervlerin -53,9 milyar dolara inerek, seçimlerden önceki seviyeye geldiğini görüyoruz.
- ❑ Ekonomi 101 olarak ifade etmemizdeki neden aslında yüzde 45'e gelen politika faizinin son haftalarda alınan bir takım miktarsal sıkılaştırma yani likidite önlemleriyle yeni yeni etkisini göstermeye başlaması...

Kurun geldiği seviye TCMB'nin faiz artış beklentisini yükseltti!

- ❑ Son haftalarda yabancı yatırım kurumlarından peş peşe kur güncellemeleri ve faiz artış beklentileri gelmeye başladı.
- ❑ Peki böyle bir faiz artışına gerek var mı?
- ❑ Geçtiğimiz hafta TCMB kredilere yönelik olarak, büyüme oranlarını aşağı çekmiş ve ardından da hedef üstü gerçekleştirmelere zorunlu karşılık kararı almıştı. Hiç kuşkusuz bu kararın alınmasında krediler yoluyla gerçekleşen arbitrajlara karşın bir önlem vardı.
- ❑ Bu karar politika faizini pratikte işler hale getirdi.
- ❑ Ancak bu karar hisse piyasası üzerinde şirket karlarındaki düşüş beklentisiyle volatiliteye neden oldu.

Bireysel kredi ve kartlardaki artış, bankaları harekete geçirdi

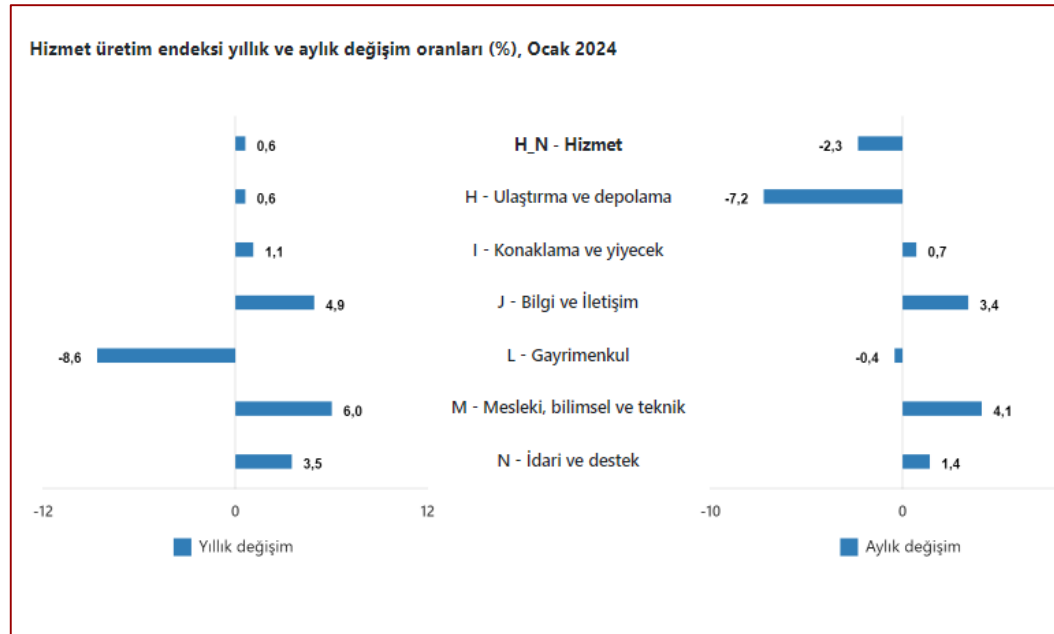
- ❑ Diğer taraftan seçimlerden sonra kredi kartlarına bir kısıtlama getirilmesi bekleniyordu fakat seçimler beklenmeden bu hafta bankaların kendi uhdesinde bu duruma önemli düzeyde müdahale olduğu görüldü.
- ❑ Merkez Bankası'nın geçtiğimiz hafta kredi büyümelerinde aylık sınırları düşürmesi ve sınırı aşan bankalara zorunlu karşılık getirmesi üzerine bankalardan ilk adım geldi. Bankalar, kredi kartında nakit avans limitlerinin yüzde 25 ile sınırlandırılmasına yönelik uygulama başlattı.
- ❑ Ayrıca taksitli nakit avansta taksit sayısı da 3'e düşürüldü. İhtiyaç kredi faizlerinin yıllık yüzde 60'ın üzerinde yüksek seyretmesi, tüketiciyi daha düşük faizli nakit avans kullanımına yöneltmişti Taksitli nakit avans kullanımında faiz şuanda aylık bazda yüzde 4,42 seviyesinde. Hem bireysel harcamaların alınan önlemlere rağmen artması hem de enflasyonda beklenen düşüşün gelmemesi üzerine kredilerde sıkılaşma adımları peş peşe gelmişti.
- ❑ Kararları beraberinde getiren; son haftalarda kredi kartı harcamalarındaki keskin artışı. BDDK haftalık verilere göre 5 Ocak- 8 Mart haftasında kredi kartı harcamalarında yüzde 12,5; bireysel kredilerde ise yüzde 5 düzeyinde artış gerçekleştiği görülüyor. Son iki haftada gerçekleşen artış ise iki üründe de yüzde 1 seviyesinde.
- ❑ Bu gelişmeler ister istemez aklımıza önümüzdeki hafta gerçekleşecek PPK toplantısında faiz artışı kararının alınmayacağı ancak sonraki ayda iç talepte istenen soğumanın görülmemesi halinde bir artışın yapılabileceği konusunu getiriyor.

Haftadan kalanlar

- ❑ Bakan Şimşek, "Bu ay yapılacak yerel seçimlerin ardından Türkiye, verimliliği ve rekabet gücünü artıracak reformları da içeren orta vadeli programı uygulamak için seçimsiz uzun bir döneme sahip olacak. Döviz piyasasında son dönemde yaşanan dalgalanma geçici olarak görülmelidir" dedi.
- ❑ Türkiye 2019-2023 döneminde silah ihracatını rekor seviyede artırdı.
- ❑ Fitch Ratings'in Kıdemli Direktörü ve Türkiye Analisti Erich Arispe Morales, Türkiye'nin mevcut ekonomi politika ekseninin daha dayanıklı olduğuna ve politikaların sürdürüleceğine güvenlerinin arttığını söyledi.
- ❑ Bank of America Securities ekonomistleri Nisan ayında TCMB'den 300-500 baz puanlık faiz artışı olabileceğini belirtti.
- ❑ SGK prim ve diğer alacakları için gecikme cezası yüzde 3 olarak uygulanacak.
- ❑ Trump, ön seçimlerde başkan adaylığı için gereken delege sayısına ulaştı
- ❑ Business Insider, dünyada altın fiyatlarının şaşırtıcı seviyelere çıkmasında TCMB dahil bazı merkez bankalarının satın alımlarının etkili olduğunu yazdı.
- ❑ HSBC, 2024 yıl sonu için Türkiye'ye ilişkin enflasyon tahminini yüzde 47,9'dan yüzde 49,4 seviyesine yükseltti. 2025 enflasyon beklentisi ise yüzde 29 seviyesinde kaldı.
- ❑ Kızıldeniz'de Husilerin yarattığı gerilim devam ederken İngiliz Financial Times gazetesinin haberine göre, ABD ve İran Husilerin saldırılarına son vermesi için gizli görüşme gerçekleştirdi.
- ❑ JPMorgan'ın Küresel Emtia Araştırma Başkanı ons altında fiyatın bu yıl 2500 dolara ulaşmasını bekliyor.
- ❑ Benzin grubunda 1 lira 53 kuruş, Motorin grubunda ise 1 lira 10 kuruşluk zam pompa fiyatlarına yansdı.
- ❑ İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç, "Yabancı yatırımcının Türkiye'nin uyguladığı dezenflasyon programının süreceğine olan inancı, seçimlerin ardından daha da pekişecektir. Yaz aylarıyla birlikte turizm geliriyle beraber Türkiye'nin yeniden cari fazla verir konuma ulaşacağını öngörüyoruz" dedi.
- ❑ ABD'de üretici fiyatlarının yukarı yönlü sürpriz yapması Fed'in faiz indirimini erteleyeceği düşüncelerini kuvvetlendirdi.
- ❑ Bitcoin, spot Bitcoin borsa yatırım fonlarına (ETF) ilginin devam etmesiyle hafta boyunca rekor kırmasının ardından yüzde 4,6 gerileyerek sert bir düşüş yaşadı.
- ❑ Merkez Bankası'nın mart ayına ilişkin Piyasa Katılımcıları Anketi'ne göre, yıl sonu enflasyon tahmini yüzde 44,19, dolar tahmini ise 40,53 TL oldu.
- ❑ ABD'de sanayi üretimi Şubat ayında beklentileri sınırlı ölçüde aştı.

Hizmet Üretim Endeksi, Ocak 2024

- ❑ Hizmet üretim endeksi (2021=100) 2024 yılı Ocak ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %0,6 arttı. Aynı ayda ulaştırma ve depolama hizmetleri %0,6 arttı, konaklama ve yiyecek hizmetleri %1,1 arttı, bilgi ve iletişim hizmetleri %4,9 arttı, gayrimenkul hizmetleri %8,6 azaldı, mesleki, bilimsel ve teknik hizmetler %6,0 arttı, idari ve destek hizmetleri ise %3,5 arttı.
- ❑ Hizmet üretim endeksi (2021=100) 2024 yılı Ocak ayında bir önceki aya göre %2,3 azaldı. Aynı ayda ulaştırma ve depolama hizmetleri %7,2 azaldı, konaklama ve yiyecek hizmetleri %0,7 arttı, bilgi ve iletişim hizmetleri %3,4 arttı, gayrimenkul hizmetleri %0,4 azaldı, mesleki, bilimsel ve teknik hizmetler %4,1 arttı, idari ve destek hizmetleri ise %1,4 arttı.

Konut Satış İstatistikleri, Şubat 2024

- ❑ Türkiye genelinde konut satışları Şubat ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %17,3 artarak 93 bin 902 oldu. Konut satışlarında İstanbul 16 bin 344 konut satışı ve %17,4 ile en yüksek paya sahip oldu. Satış sayılarına göre İstanbul'u 8 bin 300 konut satışı ve %8,8 pay ile Ankara, 5 bin 168 konut satışı ve %5,5 pay ile İzmir izledi. Konut satış sayısının en az olduğu iller sırasıyla 18 konut ile Ardahan, 45 konut ile Tunceli ve 51 konut ile Bayburt oldu.
- ❑ Konut satışları Ocak-Şubat döneminde %2,0 azaldı. Konut satışları Ocak-Şubat döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %2,0 azalışla 174 bin 210 olarak gerçekleşti.

Konut satış sayısı, Şubat 2024

	Şubat			Ocak - Şubat		
	2024	2023	Değişim (%)	2024	2023	Değişim (%)
Satış şekline göre toplam satış	93 902	80 031	17,3	174 210	177 739	-2,0
İpotekli satış	8 827	17 357	-49,1	14 742	33 560	-56,1
Diğer satış	85 075	62 674	35,7	159 468	144 179	10,6
Satış durumuna göre toplam satış	93 902	80 031	17,3	174 210	177 739	-2,0
İlk el satış	28 594	23 476	21,8	53 857	51 008	5,6
İkinci el satış	65 308	56 555	15,5	120 353	126 731	-5,0